

ПУБЛІЧНІ МЕХАНІЗМИ ПІДТРИМКИ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Орлова Н.С., д.держ.упр., проф.,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

Державна підтримка системи охорони здоров'я має бути пріоритетним як в мирний час, так і у воєнні часи. Головними соціально-економічними засадами задля забезпечення високоякісної та ефективної системи охорони здоров'я в Україні є: захист прав людини (захищати права усіх людей на життя у такому природному та соціальному середовищі, яке б підтримувало людську гідність та здоров'я, уникати дискримінації, забезпечувати рівність можливостей); верховенство права (дотримуватися прозорого, підзвітного та демократичного порядку прийняття законів щодо вказаної сфери та їх введення в дію; забезпечувати рівність перед законом усіх фізичних і юридичних осіб, а також інституцій); належне врядування (забезпечити результативність, ефективність, відкритість та інклюзивність управлінського процесу, підзвітність та відповідальність суб'єктів управління у вищезгаданій сфері; сприяти реалізації управлінських рішень за участі всіх заінтересованих сторін на національному, регіональному та місцевому рівнях); участь громадськості, бізнесу та соціальних партнерів (забезпечувати участь стейкхолдерів у процесі прийняття рішень, формування соціального діалогу, запровадження корпоративної соціальної відповідальності й державно-приватного партнерства; запровадити належні процедури для інформування, консультацій та участі всіх заінтересованих сторін та інституцій громадянського суспільства); інтеграція політики та управління (сприяти інтеграції економічної, соціальної та екологічної політик, узгодженості галузевих і регіональних політик на всіх рівнях управління); використання найкращих з наявних знань (забезпечити всі необхідні умови для розробки, оцінювання та реалізації політики у вказаній сфері на основі найкращих з наявних знань); принцип запобігання (використовувати превентивні заходи з метою запобігання негативним наслідкам для здоров'я людини на стадії планування діяльності) та ін.

Багато принципів трансформувалося під час воєнного стану України, що додало багато додаткових проблем, завдань та додаткових процесів залучення міжнародної допомоги. Так, українська система охорони здоров'я стикається зараз з багатьма проблемами. На доступ до медичної допомоги серйозно вплинули проблеми безпеки, обмежена мобільність, порушені ланцюги поставок і масове переміщення. У період з 24 лютого по 27 квітня 2022 року до Польщі прибуло 2 968 716 українських біженців, що становить 55% від загальної кількості біженців.

ВООЗ, завдяки співпраці з МОЗ, національними закладами охорони здоров'я та багатьма партнерами та донорами, змогла охопити майже 7,4 мільйона людей за останні два місяці рятівними засобами, обладнанням та ліками. Проте дістатися до деяких з найбільш постраждалих районів на сході, де системи охорони здоров'я занепали, залишається проблемою. Наприклад, майже всі медичні заклади та лікарні в Луганській області або пошкоджені, або зруйновані. Критичною залишається ситуація і в кількох інших областях.

Також є проблемою, що жінки та діти відчувають підвищений ризик, оскільки доступ до медичних та соціальних послуг зменшується. Є повідомлення про сексуальне насильство та домагання, експлуатацію та зловживання, а також високий ризик торгівлі людьми на кордонах, що підкреслює необхідність систем лікування та підтримки тих, хто пережив сексуальне насильство.

ВООЗ підтримує МОЗ у виявленні, діагностиці та клінічному лікуванні інфекційних захворювань. Розроблено мінімальний пакет надання первинної медичної допомоги мобільними амбулаторіями та представлений Кластеру здоров'я 26 квітня. Професійні організації лікарів стали основою багатьох потужних натеper організацій світового значення. Сьогодні з'являються нові об'єднання лікарів з метою вдосконалення систем охорони здоров'я. Такі об'єднання формують велику групу міжнародних організацій – професійних об'єднань. До таких організацій можна віднести: Європейське товариство кардіологів (ESC), Американська колегія хірургів (ACS), Всесвітня організація сімейних лікарів (WONCA), Міжнародне товариство естетичної пластичної хірургії (ISAPS) та інші організації [2].

Сучасні механізми державного регулювання в Україні реалізуються через певні нормативно-правові дії органів державної влади щодо впливу на ціни, обсяги, структуру, якість послуг у системі охорони здоров'я та потребують підтримки з боку світових та європейських організацій.

Література

1. Організація об'єднаних націй України. URL: <https://ukraine.un.org/uk/178927-ukrayina-lyudy-z-khronichnymy-zakhvoryuvannamy-stykyayutsya-z-velycheznymy-trudnoshchamy-v>
2. Договір про заснування Європейської Спільноти. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text (дата звернення 01.05.2022).

